

V Bruseli 18. novembra 2024
(OR. en)

14375/24

COPS 619
POLMIL 347
EUMC 539
INDEF 66
CORLX 1109
CFSP/PESC 1633
CSDP/PSDC 809
PESCO 27

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	ST 14373/24 COPS 590 POLMIL 345 EUMC 518 INDEF 60 CORLX 1021 CFSP/PESC 1517 CSDP/PSDC 771 PESCO 22
Predmet:	Závery Rady o strategickom preskúmaní stálej štruktúrovanej spolupráce

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o strategickom preskúmaní stálej štruktúrovanej spolupráce, ktoré schválila Rada na zasadnutí 18. novembra 2024.

Závery Rady o strategickom preskúmaní stálej štruktúrovanej spolupráce

Úvod

1. Rada víta skutočnosť, že stála štruktúrovaná spolupráca (PESCO) sa od svojho vzniku v roku 2017 stala ústredným rámcom na prehĺbenie obrannej spolupráce medzi zúčastnenými členskými štátmi na úrovni EÚ. Prostredníctvom väčších záväzkov a projektov spolupráce v rámci PESCO zúčastnené členské štáty zintenzívnili svoje úsilie v oblasti obrany. To zahŕňa operačnú pripravenosť a interoperabilitu, výdavky na obranu a investície do obrany, rozvoj spôsobilostí, príspevok ich ozbrojených síl k najnáročnejším misiám, posilnenie európskej obrannej technologickej a priemyselnej základne (EDTIB), ako aj pomoc pri budovaní spoločnej strategickej kultúry.
2. Rada zdôrazňuje, že strategické preskúmanie PESCO, ktoré sa vykonáva v súlade s rozhodnutím Rady o nadviazaní PESCO¹, je významným krokom smerom k silnejšej, strategickejšej a účinnejšej PESCO po roku 2025. Víta výsledky rokovaní, ktoré viedli zúčastnené členské štáty s podporou sekretariátu PESCO vo fáze reflexie, a berie na vedomie odporúčania uvedené vo výročnej správe vysokého predstaviteľa o stave vykonávania PESCO.

¹ Rozhodnutie Rady (SZBP) 2017/2315 z 11. decembra 2017 o nadviazaní stálej štruktúrovanej spolupráce (PESCO) a stanovení zoznamu zúčastnených členských štátov.

3. Rada konštatuje, že kľúčové zásady a ciele PESCO uvedené v prílohe k rozhodnutiu Rady o zriadení PESCO zostávajú v platnosti. Stála štruktúrovaná spolupráca je tak i naďalej ambiciózny, záväzný a inkluzívny európsky právny rámec pre investície do bezpečnosti a obrany územia členských štátov EÚ a ich občanov. Stála štruktúrovaná spolupráca predstavuje tiež kľúčový politický nástroj pre zúčastnené členské štáty s cieľom zlepšiť ich príslušné vojenské prostriedky a obranné spôsobilosti prostredníctvom dobre koordinovaných iniciatív a konkrétnych projektov na základe väčších záväzkov. Silnejšia a spôsobilejšia EÚ v oblasti bezpečnosti a obrany pozitívne prispeje ku globálnej a transatlantickej bezpečnosti a bude dopĺňať NATO, ktoré zostáva základom kolektívnej obrany jeho členov. Rada v tejto súvislosti pripomína hlavné zásady stanovené v zmluvách a hlavné zásady, na ktorých sa dohodla Európska rada.
4. Rada pripomína, že PESCO musí prispievať k dosiahnutiu úrovne ambícií Únie a k plneniu cieľov a priorít spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky a zároveň zohľadňovať potreby a požiadavky zúčastnených členských štátov v novom bezpečnostnom prostredí. V záujme toho, aby PESCO zostala stredobodom úsilia EÚ v oblasti obrany a ďalej ho posilňovala, je potrebné ju aktualizovať tak, aby odrážala príslušné existujúce a nové nástroje a politiky Únie, najmä tie, ktoré vyplývajú zo Strategického kompasu pre bezpečnosť a obranu².

² 7371/22.

5. Rada zdôrazňuje, že je dôležité priblížiť Ukrajinu k obranným iniciatívam EÚ v súlade so spoločnými bezpečnostnými záväzkami medzi Európskou úniou a Ukrajinou podpísanými 27. júna 2024. Ďalej zdôrazňuje, že PESCO by mala v náležitých prípadoch prispievať aj k všeobecnejšiemu úsiliu EÚ zameranému na riešenie vojenských potrieb Ukrajiny. Prispieva to k celkovému úsiliu o zvýšenie obrannej pripravenosti EÚ a zároveň umožňuje členským štátom pokračovať v poskytovaní vojenskej podpory Ukrajine. Vojenská podpora sa bude poskytovať pri plnom rešpektovaní bezpečnostnej a obrannej politiky niektorých členských štátov a pri zohľadnení bezpečnostných a obranných záujmov všetkých členských štátov.
6. V tejto súvislosti sa Rada dohodla na úprave PESCO vzhľadom na jej novú fázu, ktorá sa začne v roku 2026, pričom poskytuje nasledujúce usmernenia v oblasti záväzkov, projektov a pracovných metód.

Záväzky

7. Rada konštatuje, že bez toho, aby sa znížila súčasná úroveň ambícií, by sa PESCO mala opierať o záväzky, ktoré sú strategickejšie a politickejšie, konkrétnejšie a efektívnejšie a ich počet je obmedzený. Odporúča, aby sa revidovaný súbor záväzkov usporiadal na základe kľúčových oblastí, ako sú výdavky a investície na obranu, rozvoj spôsobilostí, vyzbrojovanie, priemyselná spolupráca a operačný aspekt.
8. Rada zdôrazňuje, že je potrebné, aby sa v týchto záväzkoch stanovovali jasné a merateľné ciele, aby sa nimi posilnilo vykonávanie a zabezpečila transparentnosť. Uznáva, že to pomôže posilniť politický dohľad, podporiť podávanie správ zúčastnených členských štátov a zjednodušiť posudzovanie pokroku v rámci PESCO. Tým sa zase podporí väčšia viditeľnosť PESCO, ako aj väčšia politická zodpovednosť.

9. Rada víta skutočnosť, že väčšina zúčastnených členských štátov neustále zvyšuje výdavky na obranu vrátane investícií do obrany. Zároveň vyzýva na ďalšie zvyšovanie tohto úsilia a jeho dosahu a so záujmom očakáva zodpovedajúce zefektívnenie príslušných záväzkov, a to aj prostredníctvom merateľných ukazovateľov pre ďalšiu fázu PESCO, s cieľom zosúladiť ich najmä s požiadavkami vyplývajúcimi z meniaceho sa bezpečnostného prostredia. Berie tiež na vedomie, že je dôležité, aby sa zvýšené vnútroštátne rozpočty premietli do kooperatívnejších investícií do obrany, pričom sa PESCO spolu s inými nástrojmi EÚ čo najlepšie využije na posilnenie spolupráce medzi zúčastnenými členskými štátmi s cieľom zabezpečiť spôsobilosti identifikované ako strategicky relevantné. Rada tiež zdôrazňuje význam zvýšeného úsilia zameraného na dosiahnutie spoločnej referenčnej hodnoty týkajúcej sa výskumu a technológií v oblasti obrany a podpory príslušných politík a činností prostredníctvom dostupných nástrojov na úrovni EÚ.

10. Pokiaľ ide o záväzky týkajúce sa obranného plánovania, harmonizácie požiadaviek a vykonávania nástrojov a iniciatív EÚ, Rada zdôrazňuje potrebu súdržnejšieho a efektívnejšieho prístupu EÚ k rozvoju spôsobilostí s cieľom usilovať sa o úplnú interoperabilitu. V tejto súvislosti zostáva ústredným referenčným bodom pre obranné plánovanie v celej EÚ a pre existujúce a budúce iniciatívy, politiky a právne predpisy súvisiace s obranou plán rozvoja spôsobilostí a z neho vyplývajúce priority EÚ v oblasti rozvoja spôsobilostí. Rada zdôrazňuje, že tieto iniciatívy, politiky a právne predpisy by sa mali ďalej posilňovať v rámci príslušných záväzkov. Prostredníctvom prístupu EÚ založeného na spolupráci v oblasti rozvoja spôsobilostí by zúčastnené členské štáty mali čo najlepšie využívať možnosti spolupráce identifikované prostredníctvom koordinovaného ročného hodnotenia obrany (CARD) s cieľom identifikovať spoločné projekty a využiť nástroje financovania EÚ, ako je Európsky obranný fond (EDF) a Program pre európsky obranný priemysel (EDIP), ktoré navrhla Komisia. Rada podčiarkuje zásadnú úlohu a odborné znalosti Európskej obrannej agentúry (EDA) pri zabezpečení koherentného zosúladenia súčasných a budúcich obranných iniciatív, politik a právnych predpisov EÚ v oblasti obrany, ktoré súvisia s cyklom rozvoja spôsobilostí a po ňom. Rovnako zdôrazňuje význam rastúcej súdržnosti výstupov medzi príslušnými procesmi obranného plánovania a rozvoja spôsobilostí EÚ a NATO v súlade s jej odporúčaním z 13. novembra 2023³.

³ Odporúčanie Rady z 13. novembra 2023, ktorým sa hodnotí pokrok zúčastnených členských štátov pri plnení záväzkov prijatých v rámci stálej štruktúrovanej spolupráce (PESCO) (C/2023/994).

11. Rada konštatuje, že operačné záväzky je potrebné aktualizovať s prihliadnutím na Strategický kompas a nedávny vývoj v globálnom bezpečnostnom prostredí. S cieľom prispieť k schopnosti EÚ konať, zvýšiť interoperabilitu medzi členskými štátmi a podporiť normalizáciu (v súlade s normami NATO) by operačné záväzky mohli podporovať najmä sfunkčnenie kapacity rýchleho nasadenia EÚ a vykonávanie súvisiacich taktických cvičení EÚ, pričom je potrebné mať stále na pamäti zásadu jednotného súboru síl. Rada tiež opätovne zdôrazňuje kľúčový význam Európskeho mierového nástroja ako globálneho nástroja na podporu našich cieľov v oblasti SZBP/SBOP. Okrem toho konštatuje, že všetky príslušné záväzky by mali zahŕňať spoluprácu vo všetkých operačných doménach (pozemnej, vzdušnej, námornej, kybernetickej a kozmickej doméne), ako aj strategické faktory a multiplikátory síl.
12. Rada tiež zdôrazňuje kľúčový význam zabezpečenia primeraného personálu, ozbrojených síl a spôsobilostí pre misie a operácie EÚ, ako aj význam rozvoja operačných spôsobilostí, a vyzdvihuje pretrvávajúci význam príslušných záväzkov.

13. Rada pripomína, že je potrebné posilniť EDTIB v súlade so svojimi závermi z mája 2024⁴. V tomto zmysle a s cieľom posilniť úlohu PESCO ako ústredného rámca v súbore nástrojov EÚ v oblasti obrany Rada odporúča posilniť prepojenia medzi PESCO a nástrojmi na podporu EDTIB. Záväzky by sa mali aktualizovať, aby sa ešte viac zdôraznil význam posilnenia EDTIB, pričom by sa mali zohľadniť celkové ciele stanovené v príslušných dokumentoch. Rada vo svojich záveroch z mája 2024 uvítala predloženie spoločného oznámenia Európskej komisie a vysokého predstaviteľa o novej Stratégii pre európsky obranný priemysel⁵ a vyzvala, aby sa vo všetkej práci na nej pokračovalo v koordinácii s členskými štátmi. Okrem toho by sa pozornosť mala venovať aj posilneniu schopnosti reagovať a odolnosti EDTIB, zníženiu strategických závislostí, zaisteniu bezpečnosti dodávok a podpore kolaboratívnejšieho obstarávania. Rada v tejto súvislosti tiež zdôrazňuje význam podpory cezhraničnej účasti MSP a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou v celej EÚ.

Projekty

14. Rada berie uznáva, že PESCO poskytuje platformu na spúšťanie projektov strategického významu pre EÚ a jej členské štáty, okrem iného s cieľom reagovať na potreby súvisiace s celým spektrom spôsobilostí, a to aj v prípade vojny vysokej intenzity. Mali by prispievať k plneniu úrovne ambícií EÚ a zároveň odstraňovať nedostatky v spôsobilostiach a potrebách zúčastnených členských štátov, a to aj pokiaľ ide o ich medzinárodné a vnútroštátne úlohy, a k ochrane Únie a jej občanov.

⁴ 9225/24.

⁵ 7339/24.

15. Rada zdôrazňuje, že je potrebné zlepšiť kvalitu projektov. V tejto súvislosti by sa projekty PESCO mali vypracúvať na základe možností spolupráce identifikovaných v rámci CARD, čím by sa riešili priority EÚ v oblasti rozvoja spôsobilostí na rok 2023 vrátane cieľov v oblasti spôsobilostí s vysokým dosahom. Mali by prispievať k súdržnosti prostredia spôsobilostí EÚ, ako aj k súdržnosti výstupov medzi EÚ a NATO tam, kde dochádza k prekryvaniu požiadaviek, pričom by mali mať pozitívny vplyv na EDTIB a v celej EÚ.
16. Rada zdôrazňuje, že je dôležité dodržiavať kritériá posudzovania návrhov projektov. Na podporu vypracovania strategických a vplyvných projektov by príslušné návrhy projektov mali obsahovať jasné a merateľné ciele a harmonogramy stanovené členmi projektu s cieľom stimulovať jeho včasné plnenie. Rada tiež nabáda zúčastnené členské štáty, aby začali nový projekt pokiaľ možno s aspoň tromi účastníkmi. Rovnako nabáda zúčastnené členské štáty, aby ukončili projekty, ktoré nie sú dostatočne výkonné alebo sa už nepovažujú za relevantné. Rada okrem toho zdôrazňuje možnosť, aby zúčastnené členské štáty (výnimočne) začali aj nové projekty mimo dvojročného projektového cyklu, ak sa ich úroveň zrelosti považuje za dostatočnú a ak s tým Rada vysloví súhlas.

17. Rada konštatuje, že základným predpokladom úspešného vypracovania a realizácie projektov sú dostatočné finančné prostriedky a ich účinné využívanie. Zdôrazňuje, že je dôležité preskúmať finančné stimuly pre projekty PESCO, a to podľa potreby aj prostredníctvom užšej spolupráce s programami EÚ. Nabáda zúčastnené členské štáty, aby naďalej čo najlepšie využívali EDF a tiež aby hľadali spôsoby uplatňovania ďalších finančných nástrojov EÚ, ako je EDIP, ktorý navrhla Komisia, s cieľom zintenzívniť kolaboratívne projekty, spolupracovať na zmiernení nedostatkov v oblasti spôsobilostí, podporovať agregáciu dopytu a zintenzívniť spoločné obstarávanie. Rada zdôrazňuje, že je dôležité vymedziť jasné prepojenia medzi príslušnými projektmi PESCO a návrhmi v rámci EDF.
18. Rada tiež nabáda na skoršie a štruktúrovanejšie zapojenie koncových používateľov (najmä ozbrojených síl zúčastnených členských štátov) počas celého životného cyklu projektu, pričom sa využijú aj odborné znalosti a spolupráca v rámci EDA. Pripomínajúc rozhodnutie Rady o všeobecných podmienkach, za ktorých sa na účasť na jednotlivých projektoch PESCO môžu výnimočne prizvať tretie štáty⁶, najmä jeho článok 7, Rada zdôrazňuje, že je dôležité obnoviť rokovania o spoločnom súbore pravidiel riadenia⁷ s cieľom prípadne upraviť spôsoby spolupráce s obranným priemyslom, výskumnými ústavmi a akademickou obcou, a to pri plnom rešpektovaní výsad Rady.

⁶ Rozhodnutie Rady (SZBP) 2020/1639 z 5. novembra 2020 o všeobecných podmienkach, za ktorých sa na účasť na jednotlivých projektoch PESCO môžu výnimočne prizvať tretie štáty.

⁷ Rozhodnutie Rady (SZBP) 2018/909 z 25. júna 2018, ktorým sa stanovuje spoločný súbor pravidiel riadenia projektov PESCO.

19. Rada uznáva, že je dôležité využiť výsledky úspešne dokončených projektov. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že je potrebné zvýšiť viditeľnosť PESCO, napríklad prostredníctvom značky „PESCO“ a proaktívnou komunikáciou o vplyve a prínose úspešných projektov, ako aj o ich možnej premene na fungujúce obranné spôsobilosti. Rada v tomto kontexte vyzýva sekretariát PESCO, aby v koordinácii so zúčastnenými členskými štátmi pokročil v potrebnej práci.
20. Rada pripomína spoločné bezpečnostné záväzky Európskej únie a Ukrajiny a berie na vedomie možnosť, aby projekty PESCO ďalej prispievali k cieľom, ktoré sú v nich stanovené, a to aj prostredníctvom rozvoja spôsobilostí, ktoré sú potrebné aj pre vojnu vysokej intenzity na európskom kontinente. V tejto súvislosti Rada tiež nabáda zúčastnené členské štáty, aby s podporou sekretariátu PESCO uľahčili účasť Ukrajiny na projektoch PESCO v rámci súčasného právneho rámca týkajúceho sa účasti tretích štátov a poskytli možnosti na výmenu poznatkov získaných z útočnej vojny Ruska. Rada tiež zdôrazňuje, že by sa tým podporilo posilnenie spolupráce vedúcej k postupnej integrácii ukrajinskej obrannej technologickej a priemyselnej základne do EDTIB.

21. Rada pripomína, že tretie štáty, ktoré spĺňajú všeobecné podmienky, by mohli byť výnimočne prizvané k účasti na jednotlivých projektoch PESCO v súlade s postupom prizvania stanoveným v rozhodnutí Rady, ktorým sa stanovujú všeobecné podmienky, za ktorých by sa tretie štáty mohli výnimočne prizvať k účasti na jednotlivých projektoch PESCO. Tretie štáty môžu príslušnému projektu priniesť významnú pridanú hodnotu a prispievať k posilneniu PESCO a spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP) a k plneniu väčších záväzkov, ako to dokazuje projekt vojenskej mobility. Rada v rámci svojho príslušného rozhodnutia považuje ďalšie využitie zapojenia tretích štátov do projektov PESCO za prínosné v prípadoch, keď toto zapojenie prinesie pridanú hodnotu.

Pracovné metódy a úloha sekretariátu PESCO

22. Rada zdôrazňuje, že zúčastnené členské štáty sú najmä na politickej úrovni naďalej zodpovedné za prehľad PESCO, a to aj prostredníctvom posudzovania a preskúmania pokroku a poskytovania strategického riadenia. K tomuto cieľu prispievajú častejšie výmeny medzi zúčastnenými členskými štátmi, a to aj na úrovni ministrov, náčelníkov generálneho štábu a veľvyslancov, najmä v oblastiach, v ktorých je potrebné ďalej zvyšovať úsilie.

23. Rada opätovne potvrdzuje ústrednú úlohu národných plánov vykonávania (NIP) ako nástroja na podporu transparentnosti medzi zúčastnenými členskými štátmi a na hodnotenie ich pokroku pri plnení väčších záväzkov, ako aj na podporu výročnej správy vysokého predstaviteľa. Vyzýva sekretariát PESCO, aby v koordinácii so zúčastnenými členskými štátmi predložil aktualizovaný a zjednodušený vzor NIP, ktorý sa použije v nasledujúcej fáze PESCO, s cieľom dosiahnuť, aby boli národné plány vykonávania politicky cielenejšie, stručnejšie a viac orientované na budúcnosť, a aby zároveň podával správy o plnení aktualizovaných záväzkov. Rada okrem toho so záujmom očakáva zachovanie ročného cyklu národných plánov vykonávania a dvojročného cyklu politických vyhlásení.
24. Rada zdôrazňuje, že je kľúčové zlepšiť strategickú komunikáciu o PESCO a úsilie zúčastnených členských štátov v tomto rámci zamerané na rôzne cieľové skupiny vrátane občanov EÚ. Konštatuje, že na podporu tejto úlohy by sa mala použiť výročná správa, ktorú vypracoval vysoký predstaviteľ, a výročné odporúčanie Rady. Účinná komunikácia by zvýšila viditeľnosť PESCO ako kľúčovej obrannej iniciatívy EÚ a ďalej prispela k širšiemu komunikačnému úsiliu EÚ v oblasti bezpečnosti a obrany.
25. Rada tiež zdôrazňuje význam ďalších špecializovaných kurzov a odbornej prípravy týkajúcich sa PESCO, ktoré má viesť Európska akadémia bezpečnosti a obrany (EABO) v závislosti od dostupných zdrojov.

26. Hoci PESCO zostáva iniciatívou pod vedením členských štátov, Rada víta silnejšiu a účinnejšiu úlohu sekretariátu PESCO pri plnení jeho cieľov, najmä v týchto oblastiach:

- posudzovanie plnenia záväzkov;
- posudzovanie návrhov nových projektov PESCO;
- podpora pri identifikácii projektov na žiadosť zúčastnených členských štátov v súlade s prioritami EÚ v oblasti rozvoja spôsobilostí a možnosťami spolupráce v rámci CARD;
- pomoc zúčastneným členským štátom pri riadení projektov a hodnotení dosiahnutého pokroku, a to aj zhromažďovaním a výmenou najlepších postupov;
- pomoc zúčastneným členským štátom pri plnení ročných NIP, a to aj zhromažďovaním a výmenou najlepších postupov;
- podpora synergií medzi projektmi;
- hľadanie synergií s ďalšími relevantnými iniciatívami a nástrojmi;
- podľa potreby podpora EABO v oblasti kurzov a odbornej prípravy súvisiacich s PESCO
- a posilnenie strategickej komunikácie.

27. Bez toho, aby tým boli dotknuté akékoľvek budúce rozhodnutia, Rada zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť primerané personálne obsadenie sekretariátu PESCO.

Ďalší postup

28. Rada so záujmom očakáva úpravu PESCO v súlade s týmito závermi Rady. Vyzýva najmä vysokého predstaviteľa, aby s podporou sekretariátu PESCO včas navrhol vhodné zmeny právneho rámca PESCO na základe usmernení uvedených v týchto záveroch. Očakáva najmä zmenu rozhodnutia Rady o nadviazaní PESCO do mája 2025 a možnú zmenu rozhodnutia Rady, ktorým sa stanovuje spoločný súbor pravidiel riadenia projektov PESCO, do konca roka 2025, čím sa pripraví pôda pre ďalšiu fázu PESCO, ktorá sa začne v roku 2026.
-